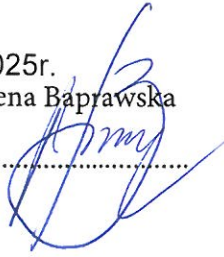

Projekt
z dnia 8 grudnia 2025r.
Sporadziła: Magdalena Baprawska

Zatwierdzony przez

UCHWAŁA NR.....
RADY GMINY POZEZDRZE

z dnia.....

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Pozezdrze
na lata 2026 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz.1153 ze zm.) oraz art. 179 ust. 2 w związku z art. 2 i 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 49) Rada Gminy Pozezdrze, uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pozezdrze na lata 2026 – 2028 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pozezdrze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady Gminy Pozezdrze

Włodzimierz Letki

KANCELARIA PRAWNA
Marcin Adamczyk Marta Wojsa i Partnerzy s.c.
Sprawdzono pod względem formalno-prawnym

Podpis data

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
GMINA POZEZDRZE
LATA 2026-2028

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Podstawa prawna.....	5
Diagnoza sytuacji społecznej.....	6
Analiza SWOT.....	17
Adresaci.....	18
Cel główny i cele szczegółowe.....	18
Podmioty współpracujące.....	19
Zadania.....	20
Finansowanie programu.....	22
Monitoring i ewaluacja.....	22
Podsumowanie.....	23
Bibliografia.....	24

Wprowadzenie

Rodzina odgrywa kluczową rolę w strukturze społeczeństwa, będąc jego najmniejszą i najważniejszą jednostką. To właśnie wśród jej członków rozpoczyna się proces wychowawczy dziecka, które w tym środowisku zdobywa podstawową wiedzę o otaczającym świecie oraz relacjach międzyludzkich. W rodzinie dziecko uczy się wyrażać swoje emocje, takie jak lęk, radość czy gniew, a także wykształca swoje wartości i sądy moralne, rozróżniając dobro od zła. To w rodzinie kształtują się kolejne pokolenia, które w dorosłym życiu wpływają na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Rodzina stanowi kluczowe znaczenie dla rozwoju osobowości młodych ludzi, ich postaw społecznych oraz przyszłych losów. Z tego powodu niezwykle istotne jest utrzymanie właściwych ról społecznych w ramach tej jednostki. Tylko zdrowa i stabilna rodzina stanowi fundament prawidłowego wychowania, umożliwiając młodym ludziom rozwinięcie poczucia własnej wartości, aspiracji i empatii, a także tworząc bazę do budowania kolejnych, dobrze funkcjonujących rodzinnych komórek społecznych (Szczepański, 2008). Poważnym zagrożeniem funkcjonowania rodziny jest jej potencjalny rozpad, patologia środowiska rodzinnego. Rozpad rodziny to proces, w którym dochodzi do zerwania więzi rodzinnych, co może prowadzić do trudności emocjonalnych i społecznych jej członków. Przyczyny mogą obejmować rozwód, separację, przemoc domową czy zaniedbanie. Skutki rozpadu rodziny często obejmują obniżone poczucie bezpieczeństwa, problemy w relacjach interpersonalnych oraz trudności w adaptacji społecznej, zwłaszcza u dzieci (Kozłowski, 2010). Zagrożenia życia rodzinnego, patologie oraz rozpad rodziny stanowią poważne wyzwania dla społeczeństwa. Czynniki takie jak alkoholizm, przemoc domowa, uzależnienia czy brak komunikacji mogą prowadzić do kryzysów rodzinnych, a w konsekwencji do rozwodu lub separacji. Rozpad rodziny wpływa nie tylko na jej członków, ale także na dzieci, które często doświadczają trudności emocjonalnych i społecznych. W odpowiedzi na te problemy Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne instytucje oferują wsparcie poprzez poradnictwo, terapię, pomoc materialną i asystę w procesie odbudowy relacji lub adaptacji do nowych warunków. Kluczowe jest wczesne rozpoznanie zagrożeń i odpowiednia interwencja, aby minimalizować negatywne skutki dla całej rodziny (Gawrońska, 2020).

Istotnym aspektem pomocowym dla rodzin, zmagających się z problemami jest między innymi wsparcie asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin zagrożonych to kluczowy element profilaktyki i poprawy jakości życia rodzin. Asystent rodziny pełni funkcję doradcy, koordynatora i wsparcia emocjonalnego, pomagając rodzinom w rozwiązaniu problemów związanych z trudnościami wychowawczymi, materialnymi czy społecznymi. Jego zadaniem

jest m.in. edukacja rodziców, wsparcie w nawiązywaniu relacji międzyludzkich oraz pomoc w dostępie do odpowiednich usług społecznych i instytucji. Efektywne wsparcie może przyczynić się do zapobiegania degradacji środowiska rodzinnego i zwiększenia szans na zdrowy rozwój dzieci (Krawczyk, 2018). Wsparcie rodziny przez asystenta rodziny oraz inne instytucje odgrywa kluczową rolę w poprawie jakości życia i stabilizacji sytuacji rodzin. Asystent rodziny udziela praktycznej pomocy, doradza w zakresie rozwiązywania problemów, pomaga w organizacji codziennych obowiązków oraz wspiera w kontaktach z instytucjami publicznymi i placówkami edukacyjnymi czy zdrowotnymi. Oprócz tego, rodziny mogą korzystać z pomocy ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologicznych, placówek edukacyjnych oraz organizacji pozarządowych, które oferują wsparcie materialne, psychologiczne i edukacyjne. Współpraca różnych instytucji jest niezwykle istotna i ma na celu zapewnienie rodzinom stabilizacji, rozwoju oraz poprawy warunków życia. Działania różnorodnych instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka winny być zintegrowane. Brak odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej dla rodzin dysfunkcyjnych może prowadzić do pogłębiania się ich problemów oraz ogólnego pogorszenia sytuacji. W rezultacie najbardziej narażone na negatywne skutki będą dzieci, które winny mieć zapewnione poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Kluczowym elementem wspierania rodzin jest zapewnienie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży, a także kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Celem zapewnienia możliwości wsparcia i pomocy – wprowadzono Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pozezdrze, na lata 2025-2027, którego realizacja należy do zadań własnych danej gminy. Głównym założeniem programu jest podjęcie działań, które pomogą rodzinom odzyskać zdolność do prawidłowego funkcjonowania, wzmacnia kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, a także zagwarantować bezpieczeństwo zarówno dzieciom, jak i całym rodzinom.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pozezdrze na lata 2025-2027 jest kontynuacją poprzedniego programu. Program opracowano w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawa prawna

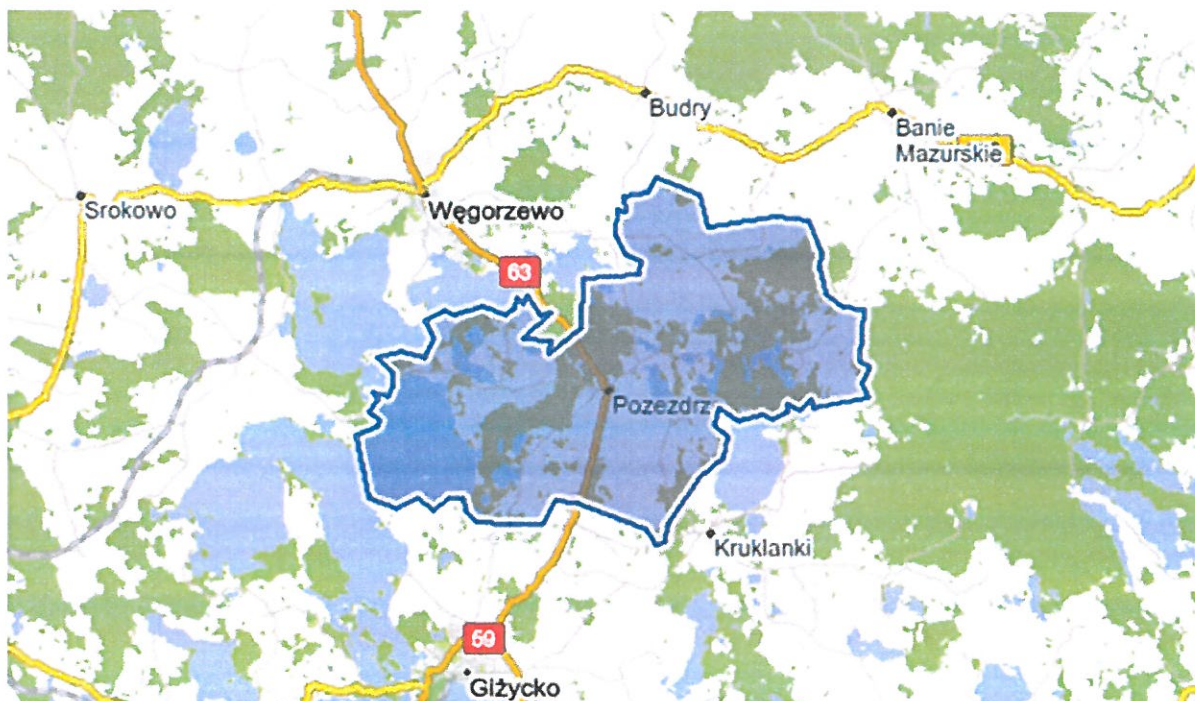
Gminny program wspierania rodziny jest narzędziem samorządu gminnego mającym na celu poprawę sytuacji rodzin zamieszkujących daną gminę poprzez realizację różnych działań wspierających rodziny i dzieci.

Podstawy prawne gminnego programu wspierania rodziny obejmują m.in.:

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2024 poz. 1283 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w domowej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.);
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005r. (tj. Dz.U. z 2023r. poz. 1939 ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tj. Dz. 2024 poz. 1576 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809).

Diagnoza sytuacji społecznej

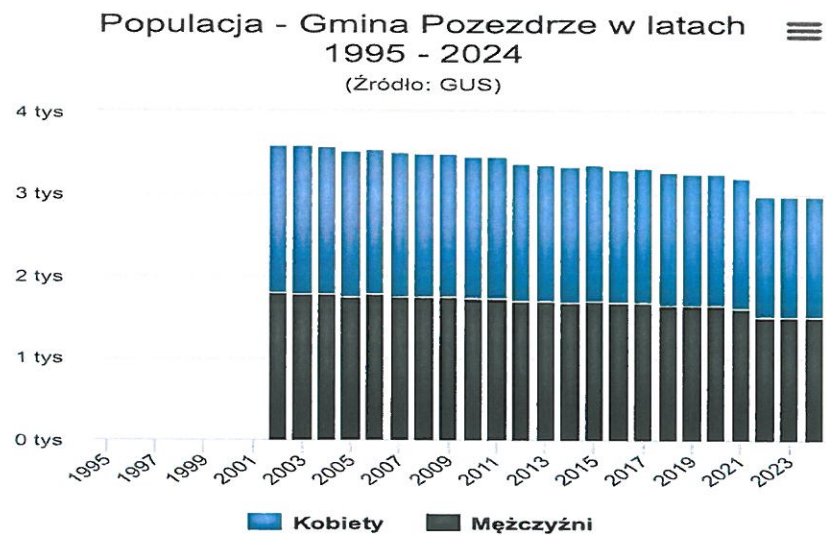
Gmina Pozezdrze jest gminą wiejską. Położona jest w północnej części Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, 11 km na południowy wschód od Węgorzewa, przebiega przez nią droga krajowa nr 63 na odcinku Węgorzewo–Giżycko. Gmina Pozezdrze położona jest w południowo-wschodniej części powiatu węgorzewskiego. Przez jej środek przepływa rzeka Sapina - szlak kajakowy, uczęszczany zarówno przez turystów jak i mieszkańców okolicznych gmin. W pobliskiej okolicy znajdują się jeziora: Pozezdrze, Wilkus, Lemień, Harsz i kilka mniejszych. Gmina Pozezdrze obejmuje 14 sołectw: Pozezdrze, Radziszewo, Gębałka, Pieczarki, Piłaki Wielkie, Przytuły, Przerwanki, Krzywińskie, Stręgielek, Kutry, Jakunówko, Harsz, Wyłudy oraz Kolonia Pozezdrze.

Gmina Pozezdrze to gmina wiejska. Należy do województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu węgorzewskiego. Gmina Pozezdrze ma 2 966 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 12,7% ludności powiatu. Gmina stanowi 25,5% powierzchni powiatu.

Gmina Pozezdrze ma 2 966 mieszkańców, z czego 49,2% stanowią kobiety, a 50,8% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 17,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców

województwa warmińsko-mazurskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Zestawienie ostatnich lat:

2021 ludność ogółem 2979, w tym 1585 kobiet, 1610 mężczyzn

2022 ludność ogółem 2979, w tym 1472 kobiety, 1507 mężczyzn

2023 ludność ogółem 2970, w tym 1461 kobiet, 1509 mężczyzn

2024 ludność ogółem 2966, w tym 1460 kobiet, 1509 mężczyzn

(Źródło: GUS, 31.XII.2024)

Gmina Pozezdrze	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2021	2979	1585	1610
2022	2979	1472	1507
2023	2970	1461	1509
2024	2966	1460	1509

Tabela nr. 1. Ludność Gminy Pozezdrze w latach 2021-2024.

Dokonując ogólnej analizy tabeli można zauważyć, że w 2021 roku gmina miała 2979 mieszkańców, z czego kobiety stanowiły 1585, a mężczyźni 1610. W kolejnych latach odnotowano niewielki spadek liczby mieszkańców, do 2970 osób w roku 2023 i 2966 osób w

roku 2024. Wnioskować można, że liczba kobiet w Gminie Pozezdrze systematycznie maleje z roku na rok. Liczba mężczyzn jest nieznacznie bardziej stabilna, jednak ze z tendencją malejącą. Zauważalna jest jednak przewaga płci męskiej nad żeńską.

Ogólnie można zauważyć niewielki spadek populacji gminy Pozezdrze w latach 2021-2024.

Uwzględniając statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2021-2024.

	2021	2022	2023	2024
Rodziny ogółem	60	64	65	63
Łączna liczba osób w rodzinach	201	167	169	154
O liczbie dzieci w rodzinie				
1 dziecko	20	30	30	33
2 dzieci	2	7	11	9
3 dzieci	9	9	4	5
4 dzieci	13	8	9	6
5 dzieci	6	3	4	3
6 dzieci i więcej	10	7	7	7

Tabela nr. 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2021-2024.

Dane z zasobów GOPS Pozezdrze

Dokonując analizy powyższej tabeli można zauważyć, że ogólna liczba rodzin, korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pozezdrze - wykazuje niewielkie wahania, począwszy od 60 rodzin w 2021 roku, wzrastając do 65 rodzin w 2023 roku, a następnie spadając do 63 rodzin w 2024 roku. To sugeruje stabilny, ale lekko zmienny poziom liczby rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Pozezdrze, w analizowanym okresie. Całkowita liczba osób w rodzinach

spadła z 201 osób w 2021 roku, do 167 osób w 2022 roku, następnie lekko wzrosła do 169 osób w 2023 roku, wówczas ponownie spadła do 154 osób w 2024 roku. Resumując, zauważyć można trend spadkowy w liczbie osób, co może wskazywać na zmniejszenie się średniej liczby członków w rodzinach lub na zmiany strukturalne, takie jak mniejsza liczba dużych rodzin.

Zauważyć można, iż najwięcej rodzin posiada 1 dziecko. Ponadto liczba rodzin z jednym dzieckiem systematycznie rośnie (20 w 2021 do 33 w 2024), co może świadczyć o odchodzeniu od dużych rodzin. Liczba rodzin z dwójką dzieci również rośnie, osiągając szczyt w 2023 (11), następnie spada nieznacznie w 2024. Rodziny z trzema, czterema i więcej dziećmi pozostają stabilne lub lekko się zmniejszają, ale nadal stanowią ważną grupę. Warto zauważyć, że odsetek rodzin z większą liczbą dzieci (3 i więcej) jest relatywnie niski, co może wskazywać na trudności w utrzymaniu dużych rodzin lub ich mniejszą reprezentację.

Reasumując sytuacja wskazuje na stopniowe dostosowywanie się rodzin do zmieniających się warunków, przy utrzymaniu stabilnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pozezdrze. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pozezdrze w latach 2021-2024 pozostaje na podobnym poziomie, utrzymując tym samym tendencję stabilną. Niemniej jednak liczba osób w rodzinach wykazuje tendencję spadkową, co może mieć wpływ na analizę demograficzną lub społeczną danej populacji.

Istotnym aspektem, wymagającym analizy jest obszar powodów przyznania pomocy społecznej w Gminie Pozezdrze.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Źródło: MRPiPS, <https://www.gov.pl/web/rodzina/kryteria-przyznawania-swadczen>

Z powyższych treści wynika, że głównymi problemami społecznymi, wymagającymi wsparcia jest ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, choroba czy też przemoc w rodzinie. Istnieje wiele środowisk, głównie środowisk rodzinnych, które potrzebują wsparcia w zakresie pełnionych funkcji rodzicielskich, wzmacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych – celem zapewnienia stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa w danej rodzinie. Kolejne, równie istotne aspekty, jednakże nieco rzadziej występujące – także wymagają holistycznego wsparcia.

Środowiska rodzinne, zmagające się z problemami w funkcjonowaniu, z zakresu należytego sprawowania funkcji rodzicielskich, mogą liczyć na pomoc asystenta rodziny, przyznawanego z Ośrodka Pomocy Społecznej. Asystent rodziny winien być osobą kompetentną, podejmującą współpracę z danym środowiskiem rodzinnym, wymagającym wsparcia. Asystent rodziny współpracuje z daną rodziną w miejscu jej zamieszkania, bądź innym miejscu, wskazanym przez rodzinę. Specjalista pracy z rodziną wspomaga funkcjonowanie danej rodziny przez szereg licznych działań, w tym nawiązanie relacji, rozmowy, monitorowanie poziomu bezpieczeństwa członków danej rodziny. Oferowana pomoc opiewa również zakres motywowania członków danej rodziny do podejmowania zmian, rozwiązywania problemów. Celem współpracy jest osiągnięcie przez rodzinę poziomu samodzielnego życia, stabilizacji, niezależności.

Poniżej przedstawiono tabelę, zawierającą liczbę rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2020-2024 na terenie Gminy Pozezdrze.

Asystent rodziny

Asystent rodziny to osoba, która pełni ważną rolę we wspieraniu środowiska rodzinnego, pod względem radzenia sobie z różnorodnymi problemami i wyzwaniami dnia codziennego. Jego głównym celem jest pomaganie rodzinom w poprawie funkcjonowania, budowaniu zdrowych relacji oraz zapewnianiu odpowiednich warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży. Zakres działań asystenta rodziny obejmuje m.in.: wsparcie emocjonalne i psychologiczne, doradztwo i edukacja, pomoc w organizacji codziennego życia, interwencja kryzysowa, koordynacja usług i wsparcia. Cel działania asystenta rodziny to przede wszystkim zwiększenie kompetencji rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, poprawa warunków życia, ochrona dzieci przed zagrożeniami oraz wspieranie rodzin w osiąganiu stabilizacji i dobrobytu. Forma pracy zwykle opiera się na wizytach domowych, spotkaniach w placówkach społecznych oraz konsultacjach telefonicznych, dostosowanych do potrzeb konkretnej rodziny. Asystent rodziny odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, wspierając rodziny w trudnych momentach i pomagając w budowaniu trwałych i pozytywnych relacji, oraz wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich.

	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	5	0	7	9
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył współpracę	0	0	0	0
Zaprzestanie pracy przez rodzinę lub brak efektów, inne względy np. przeprowadzka	0	0	1	0

Tabela nr. 3. Liczba rodzin, korzystających z pomocy Asystenta rodziny w Gminie Pozezdrze, w latach 2021-2024. Dane z zasobów GOPS Pozezdrze

Dokonując analizy powyższej tabeli, można zauważyć tendencję wzrostową liczby rodzin, korzystających z pomocy Asystenta rodziny w Gminie Pozezdrze, w latach 2021-2024. W 2021 roku liczba rodzin, korzystających z pomocy asystenta wynosiła 5, w 2023 roku liczba wzrosła do 7, zaś w roku 2024 asystent rodziny wspierał 9 środowisk rodzinnych. Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę na przełomie w.w. lat wynosi 0, zaś została zakończona

1 współpraca w 2023 roku z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny. To zaś może wskazywać na dalszą potrzebę holistycznego wspierania rodzin przez asystenta rodziny w Gminie Pozezdrze.

Odrębny jest rok 2022, w którym żadna współpraca nie została podjęta z uwagi na brak objętego stanowiska pracy, w charakterze asystenta rodziny.

Pieczna zastępcza

Pieczna zastępcza to pewnego rodzaju forma opieki nad dziećmi. Jest to rozwiązanie polegające na zapewnieniu dziecku tymczasowego miejsca w rodzinie zastępczej, gdy jego naturalni rodzice są niezdolni do opieki, np. z powodu choroby, uzależnienia, przemocy domowej czy innych trudności. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej jest bezpośrednim zagrożeniem dla życia rodziny. W związku z tym asystent rodziny może zapewnić wsparcie rodzinom, pozbawionym opieki nad dzieckiem – ukierunkowując pracę na działania, mające na celu powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Rodzaj pieczy	2021	2022	2023	2024
Rodziny zastępcze spokrewnione	2	1	1	1
Rodziny zastępcze niezawodowe	0	3	1	2
Rodziny zastępcze zawodowe	1	0	0	1
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	1	1	1

Tabela nr. 5. Pieczna zastępcza. Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Dokonując ogólnej analizy zauważyć można, iż w badanym okresie obserwujemy różne formy pieczy zastępczej, w tym rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Liczba jednostek w poszczególnych kategoriach wykazuje pewne zmiany na przestrzeni lat, choć nie są one dramatyczne.

Rodziny zastępcze spokrewnione.

W 2021 roku ich liczba wynosiła 2, co stanowiło najwyższy poziom w analizowanym okresie. Od tego czasu obserwujemy spadek do 1 jednostki w latach 2022, 2023 i 2024. Oznacza to, że

liczba rodzin spokrewnionych zmniejszyła się o połowę od 2021 roku i utrzymuje się na stałym poziomie od 2022 do 2024.

Rodziny zastępcze niezawodowe:

Brak takich rodzin w 2021 roku. W 2022 roku ich liczba wzrosła do 3, co jest najwyższym wynikiem w analizowanym okresie. Następnie liczba spadła do 1 w 2023 roku i ponownie wzrosła do 2 w 2024 roku. Zauważalna jest pewna zmienność, z tendencją do wzrostu w 2022 i 2024 roku.

Rodziny zastępcze zawodowe.

W 2021 roku była jedna rodzina zawodowa. W kolejnych latach nie odnotowano żadnych takich rodzin, aż do 2024, kiedy to pojawiła się jedna rodzina. Ogólnie, liczba ta jest niska i wykazuje minimalną zmienność.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Liczba w tej kategorii utrzymuje się na stałym poziomie 1 przez cały okres 2021–2024. Brak zmian w liczbie jednostek w tym zakresie.

Reasumując, najwięcej jednostek miało miejsce w 2022 roku, głównie za sprawą wzrostu liczby rodzin zastępczych niezawodowych. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych systematycznie maleje, co może wskazywać na zmniejszenie się tego typu rodzin lub zmianę w polityce opiekuńczej. Liczba rodzin zastępczych zawodowych jest minimalna i nieregularna. Placówki opiekuńczo-wychowawcze pozostają stabilne.

W ciągu ostatnich lat obserwujemy zmniejszenie się liczby rodzin zastępczych spokrewnionych. Wzrost rodzin niezawodowych w 2022 i 2024 może wskazywać na rosnące zainteresowanie lub rozwój tej formy opieki. Stabilność placówek opiekuńczo-wychowawczych może sugerować, że są one nadal ważnym elementem systemu pieczy zastępczej, choć ich liczba się nie zmienia.

Podsumowując, dane odzwierciedlają pewne tendencje w zakresie form pieczy zastępczej w analizowanym okresie, z zauważalnym spadkiem rodzin spokrewnionych i zmiennością w liczbie rodzin niezawodowych.

Niebieska Karta

Niebieska Karta to narzędzie stosowane w Polsce w celu zapewnienia ochrony ofiarom przemocy domowej. Jest to procedura mająca na celu szybkie i skuteczne reagowanie na przypadki przemocy, a także wsparcie i ochronę ofiar. Niebieska Karta sporządzana jest przez odpowiednie służby po zgłoszeniu przemocy i obejmuje szczegółowe informacje o zdarzeniu, ofierze i sprawcy. Dokument ten umożliwia podjęcie natychmiastowych działań, takich jak na przykład ustanowienie zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary, zapewnienie pomocy medycznej czy skierowanie ofiary do odpowiednich instytucji wsparcia. Wdrożenie Niebieskiej Karty ma na celu przeciwdziałanie dalszej przemocy i zwiększenie bezpieczeństwa ofiar, w Gminie Pozezdrze i nie tylko.

Rok	Ilość wdrożonych Niebieskich Kart	Kontynuowane NK	Ilość zakończonych niebieskich kart	Rodziny objęte działaniami NK
2021	7	1	6	8
2022	3	1	4	7
2023	0	1	1	1

Tabela nr. 4. Niebieskie Karty w Gminie Pozezdrze, w latach 2021-2023. Dane z zasobów GOPS Pozezdrze

Dokonując analizy powyższej tabeli, w latach 2021-2023 zauważalny jest spadek zarówno w liczbie wdrożeń, jak i zakończeń Niebieskich Kart. Stabilność w kontynuacji działań NK wskazuje, że pewna grupa działań była utrzymywana, ale liczba nowych inicjatyw maleje.

Fundusz alimentacyjny

Fundusz alimentacyjny to instytucja finansowa działająca na rzecz wsparcia osób uprawnionych do alimentów, które nie otrzymują ich od dłużników. Jego głównym zadaniem jest wypłacanie świadczeń alimentacyjnych w sytuacji, gdy dłużnik nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego, zapewniając tymczasową pomoc finansową dla rodzin w potrzebie. Tabela zamieszczona poniżej przedstawia liczbę rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego oraz wypłaconą kwotę, w latach 2021-2024.

Rok	Liczba rodzin	Kwota wypłacona
2021	18	112.115,19 zł
2022	13	103.200,25 zł
2023	15	80.200,00 zł
2024	15	105.630,00 zł

Tabela nr 5. Fundusz alimentacyjny, opracowane własne na podstawie danych z GOPS Pozezdrze

Na podstawie powyższej tabeli można zauważyć, że w latach 2021 i 2024 liczba rodzin wynosiła 15, co sugeruje stabilność w tym zakresie. W 2022 roku odnotowano spadek do 13 rodzin, co może wskazywać na zmniejszenie liczby beneficjentów lub zmiany w kryteriach kwalifikacji. W 2023 roku liczba rodzin ponownie wzrosła do 15, powracając do poziomu z 2021 i 2024. Uwzględniając wypłaconą kwotę w zakresie funduszu alimentacyjnego należy wskazać, że w 2021 roku wypłaty wyniosły 112.115,19 zł, w 2022 roku kwota spadła do 103.200,25 zł, co jest zgodne z mniejszą liczbą rodzin. W 2023 roku wypłaty znacznie się zmniejszyły do 80.200,00 zł, mimo że liczba rodzin wróciła do 15. Może to oznaczać zmiany w wysokości świadczeń lub w kryteriach przyznawania środków. W 2024 roku kwota wzrosła do 105.630,00 zł, przekraczając poziom z 2021 i 2022, choć jest wyraźnie wyższa niż w 2023, mimo stabilnej liczby rodzin.

Reasumując, liczba rodzin korzystających ze wsparcia funduszu alimentacyjnego była względnie stabilna od 2021 do 2024 roku, z krótkim spadkiem w 2022. Wysokość wypłat ulegała wahaniom, co może odzwierciedlać zmiany w polityce świadczeniowej, kryteriach kwalifikacyjnych lub realnych potrzebach beneficjentów. Wzrost kwoty w 2024 sugeruje zwiększenie dostępnych środków lub zmianę w zasadach przyznawania świadczeń. Fundusz alimentacyjny wykazuje stabilność pod względem liczby beneficjentów, choć kwoty wypłat podlegają zmianom.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to dokument uprawniający do korzystania z różnych zniżek i ulg dla rodzin wielodzietnych w Polsce. Jest wydawana na podstawie spełnienia określonych kryteriów, takich jak posiadanie co najmniej trójki dzieci. Karta pozwala na korzystanie z rabatów w instytucjach kulturalnych, komunikacji miejskiej, sklepach czy placówkach

edukacyjnych, wspierając rodziny wielodzietne w codziennym życiu. KDR jest kolejną formą wsparcia dla rodzin.

Rok	Ilość przyznanych Kart Dużej Rodziny
2021	367
2022	164
2023	134
2024	66

Tabela nr 6. Karta Dużej Rodziny, opracowane własne na podstawie danych z GOPS Pozezdrze

Analiza danych dotyczących liczby przyznanych Kart Dużej Rodziny w latach 2021–2024.

Liczba przyznanych kart systematycznie maleje z roku na rok. W 2021 roku przyznano 367 kart, co było najwyższą wartością w analizowanym okresie. W 2022 roku liczba spadła do 164, co stanowi spadek o około 55% w porównaniu do 2021. W 2023 roku odnotowano dalszy spadek do 134 kart, czyli o około 18% w porównaniu do 2022. W 2024 roku liczba przyznanych kart wyniosła 66, co oznacza spadek o ponad 50% w porównaniu do 2023.

Podsumowując, spadek liczby przyznanych Kart Dużej Rodziny może wskazywać na wiele czynników, m.in. zmniejszenie się liczby rodzin kwalifikujących się do programu; możliwe zmiany w kryteriach przyznawania kart; spadek zainteresowania lub ograniczenia w dostępności programu.

Podsumowując, od 2021 do 2024 roku obserwujemy wyraźny spadek liczby przyznanych Kart Dużej Rodziny, co wymaga dalszej analizy i ewentualnych działań w celu poprawy sytuacji w Gminie Pozezdrze.

III. Analiza SWOT.

Na potrzeby Programu zastosowano analizę SWOT jako narzędzie służące do porządkowania i analizy informacji, sytuacji społecznej – występującej w Gminie Pozezdrze.

MOCNE STRONY: • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb społecznych • Systematyczny monitoring sytuacji życiowej rodzin. • Działania zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej. • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	SŁBE STRONY: • Ograniczone zasoby finansowe na rozwój programów wspierających rodzinę. • Niska świadomość mieszkańców o dostępnych formach wsparcia. • Brak specjalistów (np. psychologów, pedagogów) w niektórych instytucjach wsparcia. • Niski poziom motywacji, zaangażowania rodzin. • Bezrobocie, ubóstwo. • Niski poziom aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców gminy. • Brak rodzin wspierających
SZANSE: • Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój usług społecznych i prorodzinnych. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie wsparcia rodzin. • Rozwój programów edukacyjnych i profilaktycznych dla rodzin. • Wzrost świadomości społecznej na temat znaczenia wsparcia rodziny. • Zatrudnienie asystenta rodziny. • Edukacja rodzin. • Zapewnienie wsparcia psychologicznego.	ZAGROŻENIA: • Wzrost kosztów życia i utrzymania rodzin, co może ograniczać dostęp do usług. • Demograficzny spadek liczby mieszkańców i starzenie się społeczeństwa. • Brak wystarczających środków finansowych na rozwój usług społecznych. • Niewystarczające zaangażowanie społeczności lokalnej w inicjatywy wspierające rodzinę. • Kryzys rodziny, w tym: zanik więzi, relacji interpersonalnych, rozpad związków. • Zagrożenia, uzależnienia, dewiacje społeczne.

IV. Adresaci programu.

Program przeznaczony jest dla rodzin i dzieci zamieszkujących teren Gminy Pozezdrze, ze szczególnym uwzględnieniem tych, którzy borykają się z trudnościami w zakresie sprawowania

funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodzina stanowi kluczowe środowisko rozwoju i codziennego funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice pełnią rolę pierwszych nauczycieli swoich dzieci, odpowiedzialnych za świadome kształtowanie ich postaw, przekazywanie systemu wartości oraz tradycji. Proces socjalizacji dziecka jest fundamentem jego przyszłego funkcjonowania w społeczeństwie, dlatego tak istotne jest zapewnienie dziecku odpowiednich warunków do życia i rozwoju. Działania podejmowane z rodzinami, a także różnorodne formy wsparcia, mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin oraz aktywizację ich potencjału, przy jednoczesnym wzmacnianiu kompetencji i umiejętności społecznych. Priorytetem jest zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, celem tworzenia optymalnych warunków do ich prawidłowego rozwoju i podnoszenia jakości życia całej rodziny.

Program kierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Pozezdrze, ze szczególnym uwzględnieniem:

- rodziny zagrożone koniecznością umieszczenia dzieci w placówkach zastępczych;
- rodziny, którym odebrano lub ograniczono prawa rodzicielskie;
- rodziny dysfunkcyjne;
- rodziny borykające się z tymczasowymi trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

V. Cel główny i cele szczegółowe

Celem głównym programu jest wzmocnienie funkcji rodziny jako podstawowej komórki społecznej poprzez zapewnienie wsparcia socjalnego, edukacyjnego i opiekuńczego, sprzyjającego rozwojowi i integracji rodzin zamieszkujących na terenie gminy Pozezdrze.

Cele szczegółowe programu:

- zwiększenie dostępności usług wsparcia dla rodzin – rozwijanie i promowanie usług takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne oraz wsparcie dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej;
- poprawa warunków życia rodzin – działania mające na celu poprawę warunków mieszkaniowych, zdrowotnych i materialnych rodzin, w tym wsparcie finansowe i rzeczowe;

- wzmacnianie kompetencji rodzicielskich – organizacja szkoleń, warsztatów i kampanii edukacyjnych z zakresu wychowania, komunikacji i rozwiązywania konfliktów w rodzinie;
- promowanie aktywności społecznej i integracji rodzin – organizacja wydarzeń, spotkań i inicjatyw integrujących rodziny, wspierających ich więzi społeczne;
- zapobieganie i ograniczanie problemów społecznych w rodzinach, wsparcie interwencyjne – działania profilaktyczne, wczesne wykrywanie trudności i współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom i innym zagrożeniom.

Program ma na celu tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju rodzin, zwiększanie ich szans na stabilność i szczęście, a także przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

VI. Podmioty współpracujące.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy w Pozezdrzu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pozezdrzu,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Pozezdrzu,
- Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie,
- placówki oświatowe w gminie Pozezdrze (SP Pozezdrze)
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Pozezdrzu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej - Sąd Rejonowy w Giżycku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Węgorzewie,
- organizacje pozarządowe.

VII. Zadania

Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pozezdrze realizowane będą dzięki określonym zadaniom. Te zaś mają na celu zapewnienie pomocy rodzinom, w przywróceniu prawidłowego trybu funkcjonowania i usprawnieniu sprawowanych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w danym środowisku rodzinnym.

Cel 1	Zwiększenie dostępności usług wsparcia dla rodzin.
Zadania służące realizacji celu	Rozwijanie i promowanie usług takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne oraz wsparcie dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji wspierających rodziny (psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych) Kampanie informacyjne i promocyjne Partnerstwo i współpraca międzyinstytucjonalna.
Realizatorzy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pozezdrzu SP Pozezdrze
Przewidywane efekty	Poprawa jakości życia rodzin Wzrost stabilizacji życiowej Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich Wczesne wykrywanie problemów Zapobieganie dewiacjom społecznym

Cel 2	Poprawa warunków życia rodzin.
Zadania służące realizacji celu	Analiza potrzeb rodzin Działania mające na celu poprawę warunków mieszkaniowych, zdrowotnych i materialnych rodzin, w tym wsparcie finansowe i rzeczowe
Realizatorzy	GOPS Pozezdrze
Przewidywane efekty	Wzrost poczucia bezpieczeństwa Stabilizacja emocjonalna i społeczna Zdrowsze życie, dostęp do opieki zdrowotnej Poprawa sytuacji zdrowotnej członków danej rodziny

Cel 3	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich
Zadania służące realizacji celu	Organizacja szkoleń, warsztatów i kampanii edukacyjnych z zakresu wychowania, komunikacji i rozwiązywania konfliktów w rodzinie Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych Umiejętność rozwiązywania konfliktów Wsparcie Asystenta Rodziny Rozwijanie kompetencji emocjonalnych Wsparcie w budowaniu więzi rodzinnych Wsparcie psychologiczne
Realizatorzy	GOPS Pozezdrze SP Pozezdrze GOK Pozezdrze PCPR Węgorzewo
Przewidywane efekty	Poprawa jakości relacji rodzic-dziecko Zmniejszenie poziomu stresu i frustracji u rodziców Rozwój umiejętności komunikacyjnych – skuteczniejsze wyrażanie oczekiwań, słuchanie i rozwiązywanie konfliktów. Wzrost poczucia kompetencji i pewności siebie rodziców Zapobieganie problemom wychowawczym i trudnościom rozwojowym Wzmacnianie pozytywnych zachowań dziecka Promowanie zdrowych nawyków i rutyn Zwiększenie zaangażowania rodziców w życie dziecka

Cel 4	Promowanie aktywności społecznej i integracji rodzin
Zadania służące realizacji celów	Organizacja wydarzeń, spotkań i inicjatyw integrujących rodziny, wspierających ich więzi społeczne Warsztaty integracyjne dla rodzin, konkursy i gry rodzinne Stworzenie przestrzeni sprzyjającej wzajemnym spotkaniom
Realizatorzy	GOPS Pozezdrze SP Pozezdrze GOK Pozezdrze
Przewidywane efekty	Wzmacnianie więzi rodzinnych Rozwój kompetencji społecznych Zwiększanie poziomu integracji społecznej Rozwój lokalnej społeczności

Cel 5	Zapobieganie i ograniczanie problemów społecznych w rodzinach, wsparcie interwencyjne
Działania służące realizacji celu	Działania profilaktyczne, wczesne wykrywanie trudności i współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom i innym zagrożeniom Edukacja i profilaktyka Wzmacnianie kompetencji rodzin Współpraca międzyinstytucjonalna Wsparcie interwencyjne w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia
Realizatorzy	GOPS Pozezdrze Komenda Powiatowa Policji w Węgorzewie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
Przewidywane efekty	Poprawa funkcjonowania rodzin Wzrost poziomu bezpieczeństwa Zmniejszenie ryzyka wystąpienia problemów społecznych

VIII. Finansowanie programu

Zadania realizowane będą ze środków budżetu gminy Pozezdrze, środków z budżetu państwa, funduszy pozyskanych w ramach programów osłonowych, a także z innych źródeł finansowania.

IX. Monitoring i ewaluacja programu.

Integralnym elementem procesu wdrażania Gminnego Programu Wspierania Rodzin jest jego systematyczne monitorowanie oraz ocena postępów w realizacji. Powyższe działania będą niezbędne do oceny efektywności Programu, co umożliwi podjęcie ewentualnych działań korygujących. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pozezdrzu zobowiązany będzie corocznie składać Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne oraz finansowe z realizacji Programu, uzupełnione o raport z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej. W trakcie realizacji GPWR istnieje możliwość wprowadzania zmian wynikających z potrzeb

mieszkańców. Wszelkie proponowane modyfikacje będą przedstawiane Radzie Gminy do zatwierdzenia.

Podsumowanie

Podstawowym elementem programu jest stworzenie spójnego systemu wsparcia dla środowisk rodzinnych, doświadczających trudności w realizacji należytego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Kluczowym zamierzeniem jest kompleksowe wspieranie tychże środowisk. W tym kontekście niezwykle istotne jest ścisłe współdziałanie pomiędzy odpowiednimi instytucjami oraz skuteczne podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji dziecka i jego rodziny.

Bibliografia

Szczepański, D. (2008). Rola rodziny w kształtowaniu osobowości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Krawczyk, M. (2018). Praca z rodzinami zagrożonymi w świetle współczesnych koncepcji wsparcia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Kozłowski, K. (2010). Psychologia rodziny. Warszawa: PWN.

M. Gawrońska, "Rola Ośrodka Pomocy Społecznej w wsparciu rodzin zagrożonych", Roczniki Socjologii Rodziny, 2020.